

O održivom razvoju, potrebi integriranja okolinske komponente u druge sektore i okolinsko upravljanje

**LEAP KAO INSTRUMENT ZA LOKALNI
RAZVOJ I OKOLINSKO UPRAVLJANJE**

1

ZAŠTITA: okoliša/okoline/okolice/ životne sredine

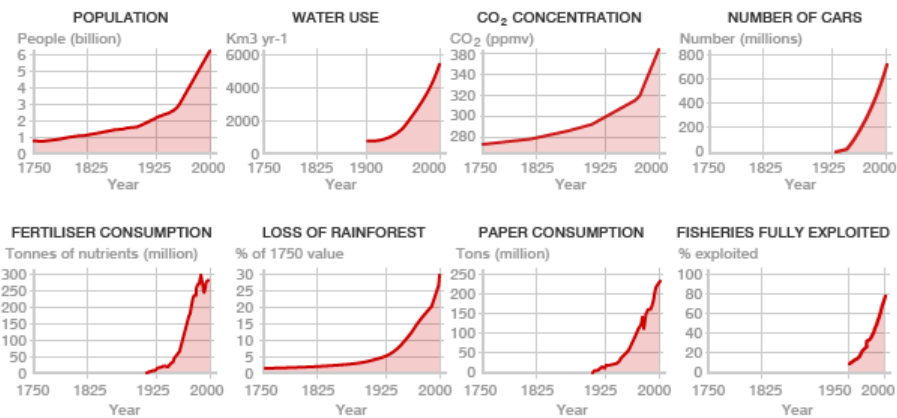
- Kada se po prvi puta na ovim prostorima počelo govoriti o brizi za okolinu/okoliš/ životnu sredinu, onda se to uvijek vezalo za njihovu **zaštitu**.
- Pri tome se podrazumijevalo da se o zaštiti okoliša trebaju brinuti neki drugi, a mi smo bili tu, ili kao pojedinci ili kao privreda da zagađujemo.

2

- Društvo i cijeli Svijet je shvatilo da toj problematici treba pristupiti drugačije, i da zaštitu životne sredine treba vezati uz **održivi razvoj**.
- **No, zadovoljavanje svakodnevnih potreba ljudi postalo jedno od najvažnijih pitanja, pogotovo u siromašnim društvima.**
- I u Bosni i Hercegovini velik broj ljudi živi ispod ili na samoj granici siromaštva. **Danas se pojam razvoja usko veže sa siromaštvom**

3

Živimo li danas u svijetu koji se mijenja?

SOURCE: International Geosphere-Biosphere Programme (Steffen et al 2004)

4

~~**ZAŠTITA OKOLINE**~~

**OKOLINSKA KOMPONENTA
RAZVOJA**

5

ODRŽIVI RAZVOJ

**VODI KA RAVNOTEŽI IZMEĐU
POTREBA ČOVJEČANSTVA,
PROIZVODNIH KAPACITETA I
APSORPCIONIH SPOSOBNOSTI
PRIRODE**

6

ODRŽIVI RAZVOJA ZNAČI ISTODOBNO:

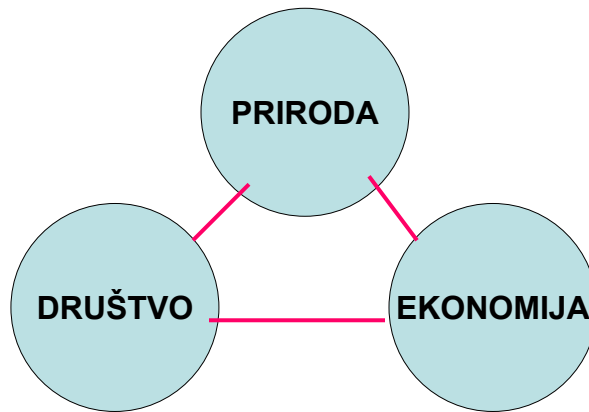
- **osiguravanje ekoloških zahtjeva:** dopuštaju se samo oni zahvati koji omogućuju cjelovitu zaštitu eko-sistema i svih vrsta biljaka i životinja pojedinačno; iskorištavanje obnovljivih izvora sirovina i energije dopušteno je samo u granicama njihove obnovljivosti, a iskorištavanje neobnovljivih izvora (npr. fosilnih energenata) ne smije biti brže od pronalaženja alternativnih rješenja za njih.

7

- **osiguravanje socioloških zahtjeva** - osiguravanje boljih socijalnih uvjeta svim slojevima i skupinama, kao što je npr. poboljšavanje uvjeta za stanovanje, zdravstvena njega, školovanje, zapošljavanje, ...
- **osiguravanje gospodarskih/ privrednih zahtjeva** - zadovoljavanje potreba sve većega broja stanovništva zahtijeva stalan gospodarski razvoj.

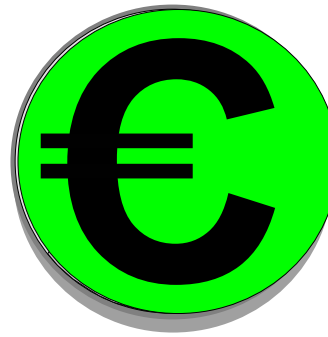
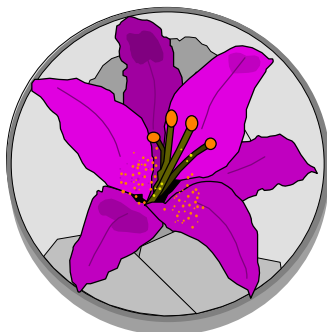
8

ODRŽIVI RAZVOJ

9

ODRŽIVI RAZVOJ

**EKONOMIJA I OKOLINA
SU DVIJE STRANE ISTOG NOVČÍČA**

10

ODRŽIVI RAZVOJ

= OČUVANJE ILI POVEĆANJE VRIJEDNOSTI
SVEUKUPNOG KAPITALA DRŽAVE U TOKU
VREMENA

SVEUKUPNI KAPITAL
DRŽAVE

OKOLINSKI KAPIT.

šume, tlo, kvalitet
vazduha, vode

IZGRAĐENI KAPIT.

fabrike, ceste,
škole, naselja

LJUDSKI KAPITAL

zdravlje, znanje,
obučenosť

Our Common Future, 1987

11

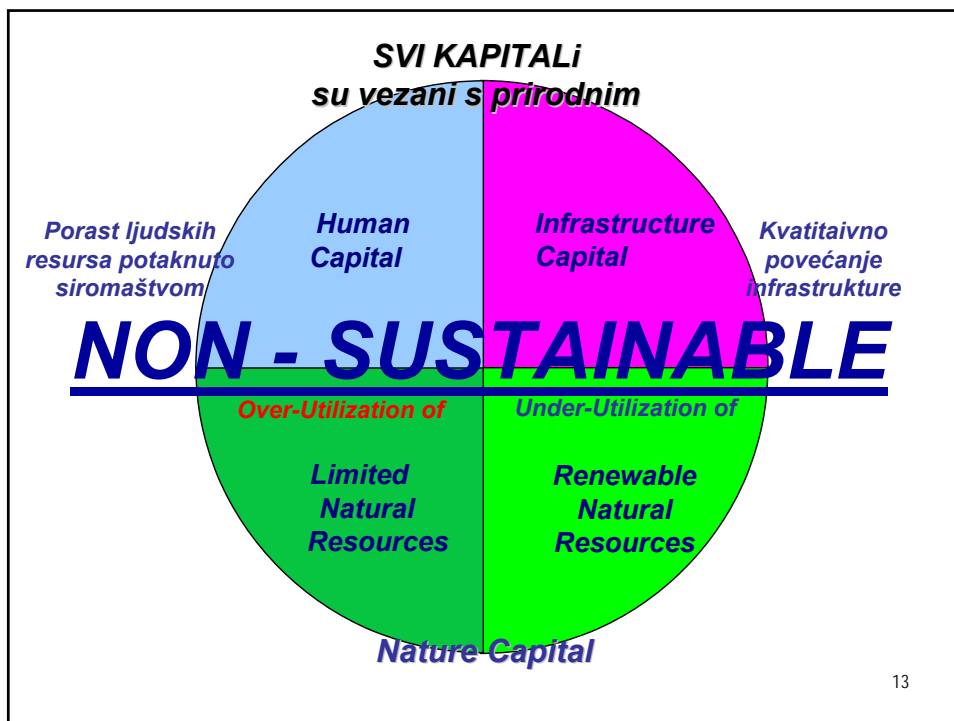
INVESTIRANJE

*Investiranje bi trebalo značiti
“dugoročno povećanje ukupnog
kapitala”*

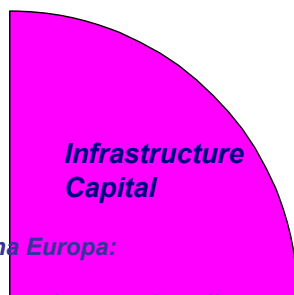
Kapital znači:

- 1. Prirodni kapital*
- 2. Ljudski/humani kapital*
- 3. Infrastrukturni kapital*

12

Infrastrukturni kapital 1

Jugo-istočna Europa:

- 800 l pitke vode se proizvodi
- 400 l gubi u cjevima
- 100 l gubi ilegalnim korištenjem
- 150 l potroši u domaćinstvima

= 150 l BI BILO DOVOLJNO po stanovniku

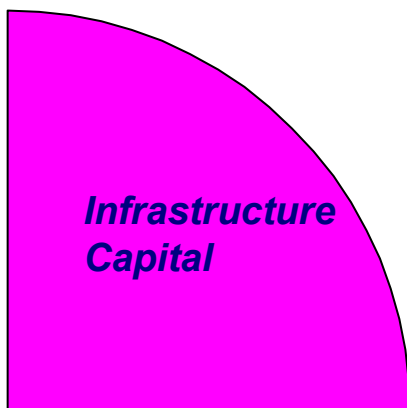
Infrastruktura predimenzionirana za faktor 5

**Kvantitativni
rast
infrastrukture:**

**“Trošenje više
resursa za
potrošnju”
OGRANIČENJE
KROZ
NEOBNOVLJIVE
RESURSE**

15

Infrastrukturni kapital 2

**Kvalitativni
rast
infrastrukture:**

**Manja potrošnja
resursa za istu ili
veću potrošnju
moguća
podizanjem
ZNAJKA i
EDUKACIJOM**

16

Prirodni kapital 1

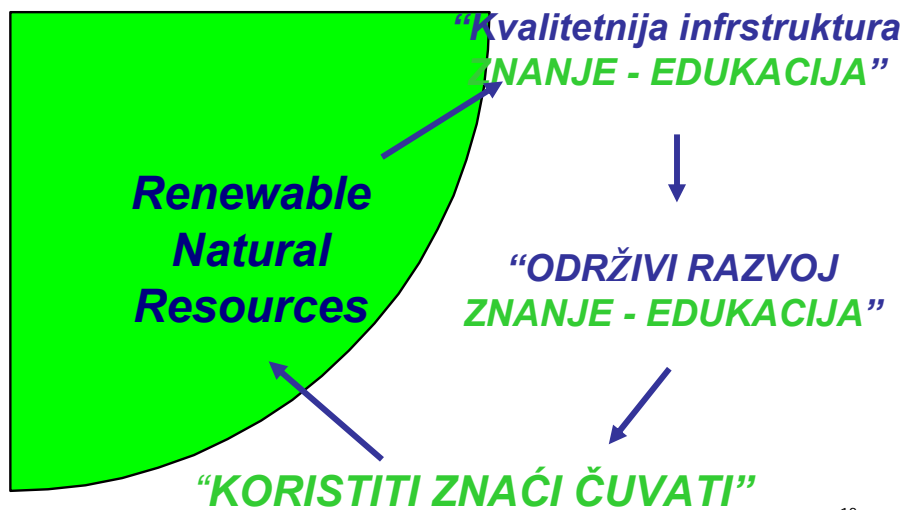
**“KORISTITI ZNAĆI
GUBITI”**

Smanjenje ograničenih
prirodnih resursa je
NON - SUSTAINABLE
**Limited
Natural
Resources**

Ograničenja se mogu
razumjeti povećanjem
ZNANJA i EDUKACIJOM

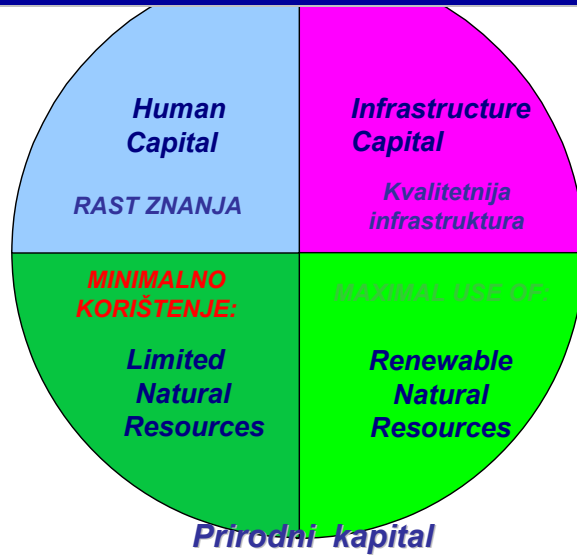
17

Prirodni kapital 2

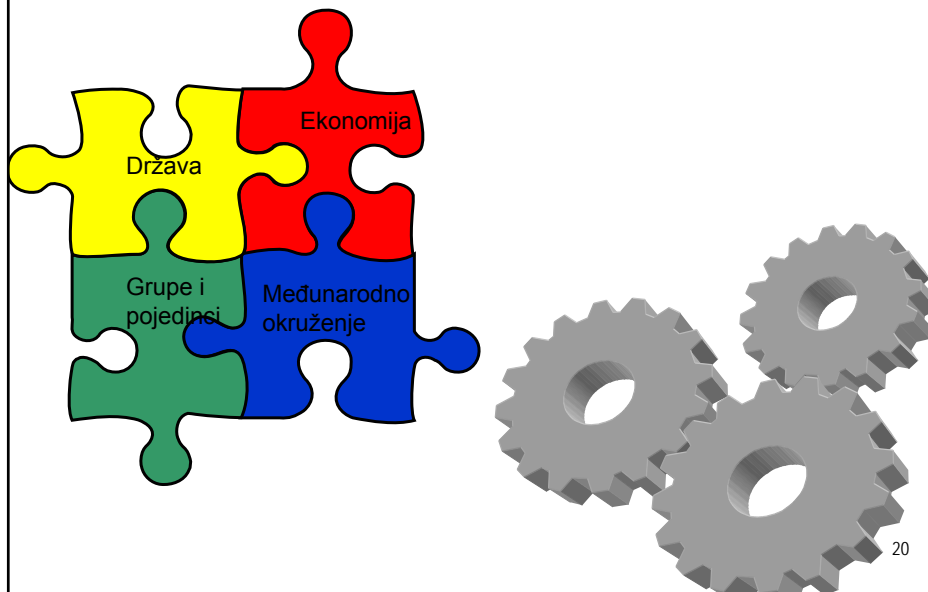
18

ODRŽIVI RAZVOJ KROZ EDUKACJU

19

ODRŽIVI RAZVOJ

20

NAROČITO VAŽNO

Zaštita okoline svakako nije samo “više cvijeća manje smeća”. Pitajte se što je potrebno da i sutra rade tvornice u vašem kraju?

Osiguranje ekonomskog razvoja je jedan od najvećih prioriteta, pogotovo kao se uzme u obzir stupanj siromaštva.

21

- U većini sredina se ne zna što su to strateški razvojni prioriteti odn. resursi (voda, rude, ugljen, ...). Kada bi to postojalo, onda bi vjerojatno i prioriteti na području okoliša bili usmjereni tako da bi, između ostaloga:
 - omogućili podupiranje strateških sektora razvoja,
 - te doprinosili povećanju standarda i smanjenju siromaštva

22

- Kako tome nije tako, mjere koje se predlažu su neki puta čak suprotne razvoju, i to pogotovo onda kada se :
 - odmah predlaže uvođenje standarda za čije uvođenje su najrazvijenije države EU trebale desetke godina, a da neke još niti danas ne primjenjuju
 - restriktivno odnosi do korištenja vlastitih prirodnih resursa (striktna zabrana korištenja)

23

SIROMAŠTVO - OKOLINA - RAST

- Siromaštvo, okolina i ekonomski rast su postali centralne točke interesa donosioca političkih odluka. Nažalost veze između njih, iako naizgled toliko jasne tek se počinje razumijevati.
- Na ovim (širim) prostorima početkom 90'ih je bilo 15, a danas je više od 200 milijuna siromašnih

24

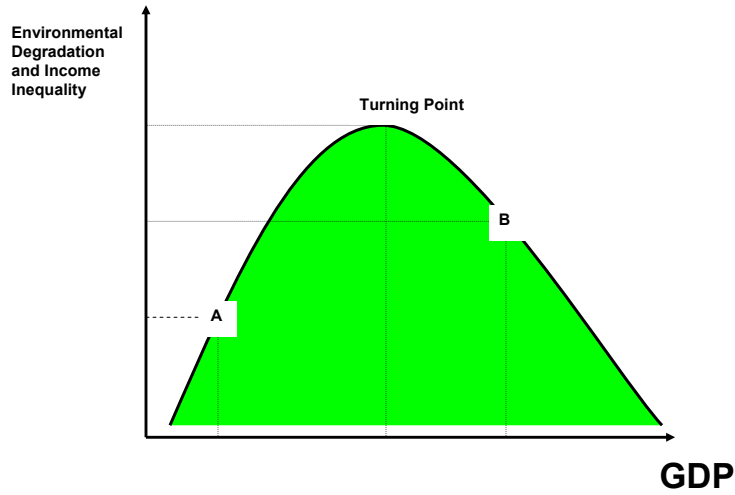
- Upravo zbog toga se danas pojam razvoja usko veže sa siromaštvom
- **Okoliš siromašnih je više degradiran od okoliša bogatih**
- **Neke socijalne promjene su povećale siromaštvo i degradaciju okoliša**
- **Povećanje siromaštva povećava degradaciju okoliša**
- **Onečišćen okoliš pogađa više siromašne nego bogate**

25

- Političke promjene pogađaju više siromašne
- Prirodni resursi su jedina osnova/izvor preživljavanja siromašnih
- **Prirodni resursi su kratkoročno glavni izvor za razvoj**

26

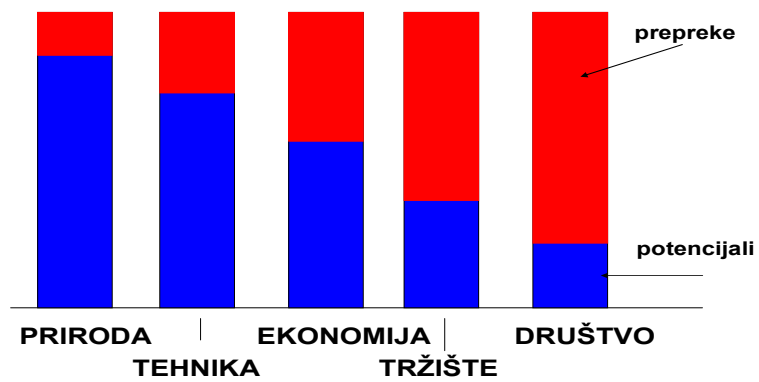
Environmental Kuznets Curves

27

O čemu ovisi razvoj jedne zajednice?

POTENCIJALI / BARIJERE

28

NAROČITO VAŽNO

Zaštita okoliša nije samo “više cvijeća manje smeća”. Pitajte se što je potrebno da i sutra rade tvornice u vašem kraju?

Investicije u privredu smatram jednim od ključnih prioriteta - potrebno je ocijeniti koji će to prirodni resursi postati ključni za razvoj određene sredine (voda, šume, ugljen, rude, zemljište,...) i koje od tvornica!

29

- Da li ste znali da je izvoz mesa u države EU uvjetovan postojanjem:
 - Dobrih laboratorija
 - Higijenskih klaonica
 - Postojanjem sistema za postupanje s životinjskim otpadom - KAFILERIJA

30